

HEMBYGDEN

Medlemsblad för
Upplands Väsby Hembygdsförening

Nr 1 Maj 2006
Årgång 35

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet.....	3
Bokslut 2005	4
Resultaträkning	5
Nothänvisningar	6
Intäkter.....	7
Kostnader	8
Hedlunds historier.....	11
Unikt.....	12
Födslovåndor.....	13
Peståret 1710	14
Almqvistaren.....	14
Byggnadsminnen (3).....	16
Backspegel	16
Renoveringen av ”Undantaget”	21
Kommunens vattenplan.....	27
Tänk om Gustaf Vasa fått som han ville!.....	27
Minns du Väsby?	29
Teckningarna av hembygdsgårdens visthusbod och keramikbod	30
Korsord 2006-2	32

Där inget annat anges har fotona tagits av Inga Lisa Gustafsson.

www.upplandsvasbyhembygdsforening.se

För innehållet i artiklarna svarar respektive författare.

Ansvarig utgivare: Inga Engdahl • Layout: Tryckpunkten (e-post: tryck.en@telia.com).

Tryck: Wäsby Tryckeri. Tryckt med miljövänlig färg och miljövänligt papper i 700 ex.

Ordföranden har ordet

Omvald igen!

Tack alla medlemmar för det.

Ja, jag måste medge att jag hade blivit besviken om jag inte fått fortsätta nu när föreningen är i ett skede då ”allt” händer.

Om jag skall börja i det lilla så skall vi plantera ett nytt vårdträd – en ask förstås. Vi fick en stöd-ring uppsatt kring det nuvarande vårdträdet som nog har några hundra år på nacken men vill att kommande generationer skall få njuta av skuggan på tunet under ett lummigt träd så vi planterar ett nytt. Vi tror vi skall hitta ett lagom stort i backen bakom dasset.

Under förra året uppmärksammade vi att institutionsbyggnaderna på Carlslundsområdet hade börjat rivras. Vi beslöt oss för att ta kontakt med Skanska som köpt området och ta reda på vad de tänkt med bla simhallen och de konstverk i form av en mosaikvägg och en klocka som finns i och utanför simhallen.

Klas Lundkvist och Gunborg Lejon gjorde en fin fotodokumentation av området och främst konstverken. I dagarna har vi tagit upp frågan om konstverkens bevarande med stadsarkitekt och politiker och de tycker som vi att konstverken skall bevaras även om de måste flyttas. Vad vore i så fall bättre än den tilltänkta nya simhallen? Jag tror vi kan blåsa faran över.

En annan del av Väsby där vi absolut inte kan blåsa faran över är Väsby Verkstäder – Messingen, ursprunget till Väsby samhälle.

Pendeltågen Stockholm-Uppsala skall göra uppehåll här från och med i höst och det kommer att behövas fler bussplatser bland annat.

Messingen, idag sjudande av allsköns verksamheter måste, som vi ser det, bevaras för framtiden. Helt eller delvis.

”Utan historia ingen framtid” kommer att bli verklighet om industriområdet rivs.

I början av maj arrangerar vi en vandring i området med vår byggnadshistoriker Klas Lundkvist. Följ med oss då! Jag lovar er att ni kommer att se Messingen som ni aldrig gjort förut: De allra äldsta byggnaderna från Anton Tamms tid i början på 1900-talet och fram till dagens verksamheter. Dag och tid finns på annan plats i denna tidning.

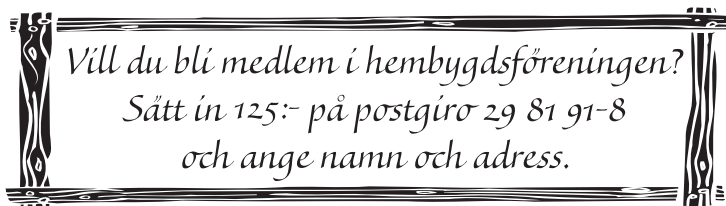
Upplevelserika Väsby är ett projekt där vi om- betts medverka med våra kunskaper .

Ett gång- och cykelstråk som sträcker sig runt våra tre socknar och där man på vissa ställen skall stanna upp en stund och få information om vad som man just där ser eller upplever.

Ta en vårpromenad på en del av stråket. Från infartsparkeringen vid Messingen längs ån till Älvsunda. Inga skyltar finns ännu uppsatta men stråket kan med fördel avnjutas redan nu.

Dela vårt hopp att kommunens styrande och alla innevånare skall värda och bevara kulturarvet som ger oss vår historia.

Kjerstin Björkman
ordförande

BALANSRÄKNING	2005-12-31	2004-12-31	2003-12-31
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Kontantkassa	0	282,50	282,50
Postgiro	69 863,17	55 429,72	32 320,72
Bank	110 952,18	95 110,20	133 682,96
Fordringar handkassa	-400	85,50	523,00
Samlingar	1,00	1,00	1,00
Trycksaker	1,00	1,00	1,00
SUMMA TILLGÅNGAR	180 417,35	150 909,92	166 811,18
 SKULDER OCH EGET KAPITAL			
Kortfristiga skulder			
Förinbetalda intäkter, medlemsavgifter 2005	39 400,11	35 715,00	29 130,00
Ljudanläggning (betald 2003)			
Summa kortfristiga skulder	39 400,11	35 715,00	29 130,00
Eget kapital			
Balanserat överskott	115 194,92	137 681,68	130 340,20
Årets resultat	27 124,82	-22 486,26	7 341,48
Summa eget kapital	141 017,24	115 194,92	137 681,18
SUMMA SKULDER EGET KAPITAL	180 417,35	150 909,92	166 811,18

Upplands Väsby den 30 januari 2006

Inger Nyström
kassör

RESULTATRÄKNING	2005	2004	2003	Not
<i>Intäkter</i>				
Medlemsavgifter	62 120,00	56 420,00	54 330,00	
Föreningsarrangemang	33 323,00	24 446,50	25 571,10	1
Sommarcafé	14 913,50	10 000,00	13 050,00	1
Hus och samlingar	21 500,00	12 150,00	8 600,00	
Försäljning	4 041,00	0,00	100,00	
Kommunalt bidrag	33 000,00	33 000,00	33 000,00	
Diverse gåvor o. bidrag	500,00	11 015,00	55,00	
Jubileumslotteri		2 200,00		1
SUMMA INTÄKTER	169 397,50	149 231,50	134 706,10	
<i>Kostnader</i>				
Sommarcafé	-10 555,00	-3 983,00	-3 632,50	2
Föreningsarrangemang	-13 903,05	-12 916,00	-13 286,00	2
Hus och samlingar +telefon	-35 198,35	-39 733,00	-38 313,00	3
Hembygdsförsäkring	-1 530,00	-1 500,00	-1 300,00	3
Trycksaker, marknadsföring (hemsida)	-1 970,00	-4 100,00		
Medlemsblad "Hembygden"	-32 675,00	-30 232,00	-29 885,00	
Postavgifter, porto medlemsblad m.m.	-5 124,00	-13 261,50	-12 293,50	
Förbunds- och föreningsavgifter	-10 585,00	-10 395,00	-7 625,00	6
Kontors-förbrukningsmaterial	-17 361,50	-10 728,50	-12 935,71	
Prenumerationer	-1 475,00	-2 225,00	-2 280,00	
Diverse kostnader, gåvor, vinster till lotterier	-5 222,50	-4 105,00	-3 020,00	
Kurser och konferenser	-2 226,00	-4 154,00	-3 968,50	
Egna möten	-1 488,26	-1 295,50	-1 776,50	
Inventarier/ljudanläggning/IT	-3 801,00	-8 116,50		
Kostnader 50-års jubileum 2004: fest, extra medlemsblad, porto		-26 400,00		8
SUMMA KOSTNADER	-143 114,66	-173 145,00	-130 315,71	
RESULTAT FÖRE FINANSIELLA POSTER	26 282,84	-23 913,50	4 390,39	
<i>Finansiella poster</i>				
Ränteintäkter	841,98	1 427,24	2 951,09	5

NOTHÄNVISNINGAR

Not1: Föreningsarrangemang, intäkter	2005	2004	2003
Bokloppis	5 320,00	5 354,00	10 826,00
Loppmarknad	8 869,50	8 042,50	4 678,00
Hembygdsgårdens dag	3 638,50	2 705,00	2 784,00
Nationaldagsfirande	11 865,00	5 905,00	4 368,60
Sommargudstjänst	1 780,00	1 345,00	870,00
Föreläsningar			640,00
Övriga arrangemang (lotteri 2004: 2200 kr)	1 850,00	3 295,00	1 404,50
Caféverksamhet	14 913,50	10 000,00	
Summa	48 236,50	36 646,50	25 571,10

Not 2: Föreningsarrangemang, utgifter			
Föreläsningar		-1 875,00	-4 897,50
Hembygdsgårdens dag	-1 684,00	-1 619,50	-433,00
Årsmöte	-4 743,00	-2 983,00	-1 303,50
Nationaldagsfirande	-583,50	-1 918,00	-1 332,00
Övriga arrangemang	-6 892,55	-4 520,50	-5 320,00
Sommarcafé	-10 555,00	-3 983,00	
Summa	-24 458,05	-16 899,00	-13 286,00

Not 3: Hus och samlingar, utgifter			
Lokalhyra	-21 876,00	-21 708,00	-21 444,00
Vatten och avlopp	-1 130,00	-961,00	-1 028,00
Sophämtning	-716,00	-680,00	-680,00
Lokaltillbehör , inventarier	-605,65	-5 636,50	
Reparationer hyrd lokal, städ	-2 242,00	-1 315,00	-200,00
Övriga kostnader hyrd lokal	-6 312,40	-7 549,50	-7 994,00
Telefon, (bokförd som avgift 2002-03)	-1 978,00	-1 778,00	-1 928,00
Trädgård	-338,30	-105,00	-289,00
Grävarbete kryddgård			-4 750,00
Försäkringar	-1 530,00	-1 500,00	
Summa	-36 728,35	-41 233,00	-38 313,00

Not 4: Bank			
Nordea	22 844,57	7 836,89	7 836,89
Länsförsäkringar/Wasabanken	87 265,63	85 846,07	125 846,07
Summa	110 110,20	93 682,96	133 682,96

Not 5: Ränteintäkter			
Postgiro			10,52
Nordbanken	11,52	7,68	14,40
Länsförsäkringar	830,46	1 419,56	2 926,17
Summa	841,98	1 427,24	2 951,09

Not 6: Förbunds- o föreningsavgifter			
Sv.Hembygdsförbundet, avgift/medlem	-9 760,00	-9 800,00	-7 050,00
Upplands Fornminnesförening	-225,00	-225,00	-225,00
Upplands Väsby Folkrorelsearkiv	-100,00	-100,00	-100,00
Stihms Läns Hembygdsförbund	-100,00	-100,00	-250,00
Vagnshistoriska Sällskapet medlemsavg *	-400,00	-170,00	
*(avg betalad för 2005+2006)			
Summa	-10 585,00	-10 395,00	-7 625,00

Not 7: Handkassor			
Inga-Lisa Gustafsson	400,00	85,50	523,00
Summa	400,00	85,50	523,00

Not 8: Jubileum 2004			
Extra medlemsblad+porto		-11 855,00	
Mat o. underhållning		-14 545,00	
Summa		-26 400,00	

UPPLANDS VÄSBY HEMBYGDSFÖRENING

Förslag till budget 2006

	INTÄKTER	Budget 2005	Budget 2006	Förändring
	<i>Arrangemang</i>			
3120	Caféverksamhet	10 000	10 000	0
3125	Nationaldagsfirande, <i>se 3190</i>	3 000		-3 000
3130	Sommargudstjänst, <i>se 3190</i>			0
3135	Hembygdsgårdens dag	2 500	2 500	0
3140	Bokloppis	7 000	7 000	0
3143	Loppmarknad	5 000	5 000	0
3150	Grötfest 28/12, <i>se 3190</i>	1 000		-1 000
3190	Arrangemang	3 000	7 000	4 000
	<i>Försäljning:</i>			
3200	Försäljning, kort, böcker m.m		3 000	3 000
	<i>Hyror o bidrag:</i>			
3400	Lokalhyror	12 500	15 000	2 500
3500	Kommunala bidrag	33 000	33 000	0
3510	Övriga bidrag/gåvor			0
	<i>Medlemsavgifter</i>			
3910	Medlemsavgifter (50 000)	25 000	25 000	0
3920	Förinbet.-05/medlemsavg. -06	35 000	35 000	0
8300	Ränteintäkter	3 000	1 500	-1 500
	Eget kapital, reserv	20 000	16 000	
SUMMA INTÄKTER		160 000	160 000	0

	KOSTNADER	Budget 2005	Budget 2006	Förändring
	<i>Arrangemang</i>			
4610	Caféverksamhet	4000	6 000	2 000
4620	Nationaldagsfirande	1 200	1 200	0
4630	Hembygdsgårdens dag	1 600	1 600	0
4640	Grötfest	500		-500
4650	Årsmöte	3 000	3 000	0
4700	Arrangemang	10 000	8 000	-2 000
	<i>Kurs/konferens/representation</i>			0
5810	Utveckl./planeringskonferens	3 500	3 000	-500
5820	Deltar/representation	1 000	1 000	0
5830	Egna möten	1 200	1 200	0
5870	Gåvor/uppvaktning	3 000	3 000	0
5890	Övriga kostnader	3 000	3 000	0
	<i>Fastighet</i>			0
6010	Hyra Ladugården	21710	22 190	480
6020	Fastighetskostnader	1 000	1 000	0
6030	Sopor	680	700	20
6050	Rep.hyrd lokal,städ	6 000	6 000	0
6060	Trädgård	1 500	1 500	0
6070	Trädgårdsinventarier, <i>se 6410</i>	5 000	4 000	-1 000
6080	Övr.kostnader hyrd lokal	4 000	4 000	0
6090	Försäkringar	1 530	1 530	0
	<i>Marknadsföring/medlemsblad</i>			0
6100	Marknadsföring/Hemsida	3 000	3 000	0
6110	Medlemsblad Hembygden	30 000	30 000	0
6150	Porto medlemsblad	10 000	10 000	0
	<i>Avgifter</i>			0
6210	Telefon	3 000	3 000	0
6220	Prenumerationer	2 400	2 400	0
6250	Porto	2 000	2 500	500
6252	Postbox	1 000	2 000	1 000
6253	PG årsavgift	580	580	0
6254	Förbund&föreningar	11 600	11 600	0
	<i>Material</i>			0
6410	Inventarier ¹⁾	12 000	25 000	13 000
6420	Förbrukningsmaterial	6 000	6 000	0
6490	Arkiv/register/foto/data	5 000	5 000	0
SUMMA KOSTNADER		160 000	173 000	13 000

FÖRSLAG 2006-02-07

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder: Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

VÅRVANDRING

vid Fysingen

Söndagen den 7 maj
Samling kl 11 vid Hammarby
kyrkas parkering

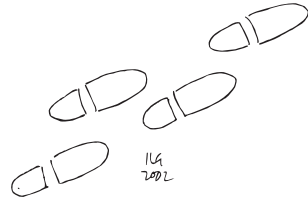
Medtag kaffekorg!

Ta buss 568 eller egen bil till parkeringsplatsen
Anmälän till Kjerstin Björkman
Tfn 590 320 82

Samarr. med Vuxenskola

VAD HÄNDER MED

MESSINGEN?

Vandring i industriområdet

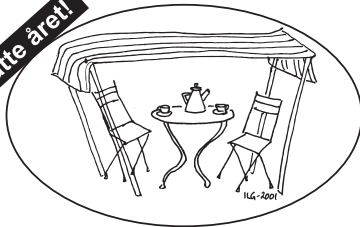
med Klas Lundkvist

onsdagen den 10 maj kl. 18.30
Samling vid vaktstugan
(Klippkuren)

Hembygdsgården: Hagavägen2/Pukslagargatan
Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

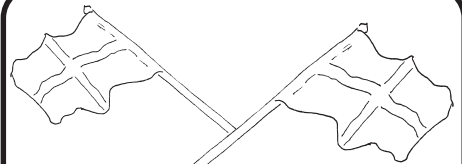
Hembygdsgården: Hagavägen2/Pukslagargatan
Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

Sjätte året!

Hembygdsgårdens SOMMARCAFÉ

öppet
onsdag och söndag
13.00 - 15.30
21 maj - 20 aug

NATIONALDAGSFIRANDE VID HEMBYGDSGÅRDEN

Tisdagen den 6 juni
kl 12.30

Årets Väsbybo och alla andra
hälsar de nya svenska medborgarna
välkomna. Musikunderhållning,
kaffeservering m.m.

Samarr. med Upplands Väsby kommun

Hembygdsgården: Hagavägen2/Pukslagargatan

Hembygdsgården: Hagavägen2/Pukslagargatan

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

Växtmarknad
vid
Hembygdsgården
Söndagen den 11 juni
kl 9-13

Väsby Trädgårdsförening
visar och säljer plantor
inför sommarsäsongen

Kaffe & varm korv
serveras

Hembygdsgården: Hagvägen2/Pukslagargatan

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

HEMBYGDSGÅRDENS DAG
Söndagen den 13 augusti
kl 13.00 - 17.00

Visning av alla hus, utställningar,
underhållning & kaffeservering

VÄLKOMNA !

Hembygdsgården: Hagvägen2/Pukslagargatan

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

EKUMENISK
FRILUFTSGUDSTJÄNST
Pingstkyrkan, Missionskyrkan,
Eds, Hammarby och Fresta församlingar

Söndagen den 18 juni
kl 11.00
vid Hembygdsgården
Kaffeservering

VÄLKOMNA !

Hembygdsgården: Hagvägen2/Pukslagargatan

VÄRSTÄDNING
på Hembygdsgården
Vi städar ute och inne
Lördagen den 13 maj kl 10
Kaffe & smörgås serveras

GRATISLOTTERI

Lennart Hedlund, född och uppvuxen i Upplands Väsby, har lovat ge Hembygden några glimtar av sina barn- och ungdomsminnen. Här kommer den nittonde av

Hedlunds historier

Mera ungdomsminnen

Från idrotten i Väsby tänker jag på hur tennisen har förändrats, och speciellt dess utövare.

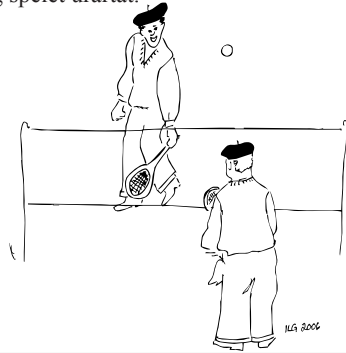
Från början var det smedbyfolket (Zachrissons) och Optimus' tjänstemän som spelade, men de avlöstes sedan av "vanligt folk", som t.o.m. tog över.

Den tennisbana jag mest kommer ihåg är Optimus, som låg där idag Optimus- och Anton Tamms vägar möts, precis utanför Optimus kontor. Utanför planen mot Optimusvägen fanns ett litet grönområde, där vi ungar parkerade, tittade och kommenterade det som skedde. Först spelarnas klädsel, det var vitt alltsammans, långbyxor med oklanderliga pressveck, nystrukna skjortor, tröjor och skor. Det som bröt av, var baskern, som var svart.

Och så spelet, som var mer eller mindre frökenaktigt. Det börjar med serven, där servaren började med att tala om för oss ungar, att här är minsann en, som kan tala utrikiska och så kom det som en påminnelse till motspelaren att vara beredd: "Ready?" Nickade då denne så kom där en frökenserve. Men de flesta av oss ungar i publiken blev imponerade. Tänk, han kan utrikiska, att det var engelska hade vi inte en aning om. Sånt hade då inte nått fram till vår skola.

Men tiderna förändras liksom spelarna, och även jag, som blev äldre men fortfarande tyckte att det var roligt att stanna till och titta på de nya spelarna, som även de i en del fall var tjänstemän. Jag tänker då på Lennart och Sigge. Därefter följde "Stumpen" och "Flisan" m.fl. Bara deras klädsel hade slagit sönder företrädarnas värld. Vanliga shorts, blå jympadojor o.s.v. plus deras jargong, som inte blev bättre när de spelade mot rotebroarna "Fingal", "Brynolf" och vad de hette eller kallades. Men vi ungar utanför tyckte fortfarande att det var kul att se och höra.

Jämför man tennis av idag med det gamla, som ansågs vara ett spel för "bättermansfolk", kan man ju fundera över vilka som är dagens bättermansfolk. Med alla pengar i pottorna har nog spelet urartat.

Varför heter vägen så?

Detta är den slutliga artikeln om lokaliteter, som fått namn efter personer som verkat i Väsby. Den blir inte så lång beroende på att den handlar om endast tre personer. De bodde i nuvarande Väsby för c: a 1.000 år sedan och hette Banke,

Finnvid och Gunne.

I Runby hage, omkring 300 m norr om järnvägsstationen, ligger en runsten – Ladbrostenen. På den kan vi läsa att "Ingrid lät göra ladbron och hugga stenen efter Ingemar, sin man och efter Dan och Banke, sina söner. De bodde i Runby och ägde där en gård. Krist hjälpe deras själ. Detta skall vara till minne av männen så länge människor leva."

Om betydelsen av ordet ladbro finns flera åsikter, bl.a.

vägbank eller lastbrygga.

Bankes bro går över järnvägen och ån strax söder om stationen.

Finnvids väg finner vi i Runby arbetsområde mellan Mälärvägen och Edsvägen. Hans namn står på några runstensfragment framför huset Hagvägen 4 - "Finnvid Ragnfrids son lät" – dessa fragment har hittats vid gården Nedre Runby.

Där Gunnes gård nu ligger i Smedby, levde Gunne, vars svärson "Vibjörn lät hugga stenen efter Gunnes dotter, sin hustru."

Varför får vi inte veta hennes namn?

Stenen ligger i hagen väster om gården.

Inga Engdahl

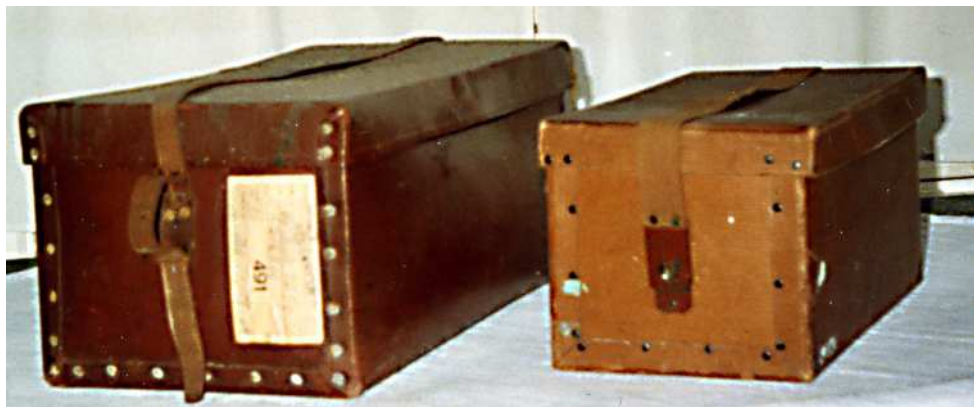
Unikt

Aaron Sörensen hetteen norsk sjöman, som på sina resor kom i kontakt med en amerikansk uppfinning – materialet unica. Unica var en mycket hård papp, tillverkad av vulkaniserat papper och textillump som kunde användas till resväskor och andra förvaringslådor.

Sörensen tog tillverkningsmetoden med hem och Aktiebolaget Tidan i Mariestad började tillverkningen 1898. En sadelmakare Lennartsson, som var anställd på fabriken, hade i uppdrag att finna nya saker som materialet kunde användas till. En av de nya sakerna blev unicaboxen. Boxens mått

av anpassade till cykelns pakethållare och den vanliga matsäcken för en arbetare: smörgåsar och två halvlitersflaskor med mjölk.

Med tiden blev det svårare att få tag i lump, som också användes vid sedeltillverkning. Därför utvecklade Alstermo bruk en metod för tillverkning av hårdfiberpapp baserad på trämassa och returpapper. Hårdfiberpappen fick ersätta unica och tillverkningen av lunchboxar fortsatte. Namnet unicabox var etablerat och övertogs av Alstermo.

En större och en mindre unicabox ur hembygdsgårdens samlingar. Den större enligt påklitrast adresslapp skickad med tåg som "1 kolti" från Strömstad 5/7 1956.

Unica Rese-Effekter,
Svenskt fabrikat,
billiga, lätta, starka och prydliga;
samt
Unica Lunchboxar,
starka och billiga.
till salu hos de flesta välförnerade
Ekiperingsaffärer inom landet.
Aktiebol. TIDAN, Mariestad.

Numera finns diverse förvaringskärl, främst i plast, för medhavd lunch. Unicaboxen efterfrågas fortfarande och tillverkas alltjämt i sin ursprungliga form och passar ännu på vissa pakethållare.

Inga Lisa Gustafsson. Källa: Vår Bostad

Stavningshjälp från folkskolan 1939

Hjalmar, en hjälte vid Mälaren bor.
Hjälms upp hjässan han fått av sin mor.
Liten och hjulbent, men hjärta han har
mod uti bröstet och hjärnan är klar.

Födslovåndor

Våren 1931 berättade man för mig, fyraåringen, att jag skulle få en kusin. Faster Viola, bondmora i Nälebyns Norrgård, skulle snart föda sitt andra barn.

När symptomen visade att barnafödseln var nära förestående så skjutsade hennes make ner henne med häst och vagn över gårderna till Dyvinge.

Man hade tidigare per telefon gjort upp med bröderna Bengtssons taxi i Väsby att de skulle på angivet klockslag hämta den blivande modern vid Dyvinge för vidare färd till BB på Löwenströmska lasarettet.

Jag minns att jag var mycket förvånad över min vanliga glada fasters beteende. Hon satt där på soffan i Dyvingeköket och såg så bekymrad ut. Dessutom kved hon emellanåt, när småvarkarna kom.

Hon var omgiven av farmor, min mor och jungfrun Hilda. Alla gav de henne lugnande och tröstande ord, för att försöka bistå i hennes naturliga, men plågsamma situation. Så kom taxin, eller ”droskan” som man sade på den tiden. Chauffören var Gösta Bengtsson. Faster satte sig i baksätet och ekipaget for iväg på den smala, spåriga gårdsvägen över Bråklinsbacken, genom Björkhagen, vidare genom Nibble gårds marker mellan Storbäcken och Lillbäcken.

Man hade att passera hela fem grindar, d v s öppna och stänga dessa, innan man kom ut på vägen mellan Nibble och Eggeby. Hela den proceduren tog ju en del extra tid för chauffören. Det var viktigt att grindarna stängdes ordentligt, då det gick betande boskap i hagarna som ekipaget passerade.

När man passerat Rönnbacken och for fram på raksträckan genom Viks och Eggebys marker, så fick den havande kvinnan plötsligt en rejäl värk, som gjorde att hon skrek till på grund av smärtan.

Föraren vände på huvudet och tittade nervöst bakåt för att se, om det drog ihop sig till barnafödande i hans droskbil. I samma ögonblick måste han ha gjort en oförsiktig manöver med ratten. Den medförde att ekipaget for i diket, strax innan man nådde upp till Eggeby.

Den blivande modern i sitt allt svårare tillstånd hjälptes ur bilen. Hon satte sig mödosamt på di-

kesrenen en bit från den havererade bilen, medan föraren sprang iväg för att hämta bärgningshjälp. Nu var det ju verkligen bråttom att söka nå BB i tid före nedkomsten.

Till all lycka så var några gubbar från Viks gård sysselsatta på gårderna ”mellan backarna” i närheten. Gösta Bengtsson uppbadade dem till att hjälpa honom få bilen ur diket, upp på vägen.

Där satt, eller halvlåg den blivande modern på dikesrenen i absolut sista stadiet av sitt havandeskap. Hon hov upp sin stämma vartefter värkarna uppträdde i allt tätare intervall, medan föraren och gubbarna från Viks gård baxade upp ekipaget ur diket med glada tillrop:

”Å HEJ, HUGG I OCH DRA, Å HEJ, och även HÅLL IGEN FRUN,” till henne.

Man lyckades slutligen få upp bilen på vägen och den fungerade som den skulle. Den havande hjälptes in i baksätet igen, varpå Gösta satte ”spiken i botten”, vilket efter dåtida begrepp torde ha rört sig om max. 50 km i timmen, med tanke på vägens ringa bredd och dåliga beskaftenhet.

Man nådde Almungevägen och Stockholmsvägen och den blivande föderskan lyckades faktiskt ”hålla tätt” hela vägen fram till BB.

Väl där föddes omgående ett välskapt flickebarn, som kom att döpas till Gunvor.

Lars E. Jansson

Peståret 1710

Olyckornas tid i Karl XII:s regering hade knappt hunnit börja, med arméns undergång i Ryssland, förrän ny ofärd nalkades vårt land: i maj 1710 hade den hemska asiatiska böldpesten på sin väg över Europas fastland nått fram till Östersjökusten och det då svenska Riga, och det var därifrån smittan i augusti samma år kom över till Stockholm.

I Hammarby och Fresta blev den hösten en fruktansvärd hemsökelsens tid. Dödböckerna i de båda socknarna innehåller inga namnlistor över farsotens offer, utan upplyser bara kort och gott summariskt att ”ifrån den 1 oktober till den 18 december blevo under den smittosamma sjukdomen döde, gamble och unga tillhopa”, i Hammarby 144 och i Fresta 68 personer. Det blev mycket för så små socknar som dessa, vilkas invånarantal vid folkräkningarnas början år 1749 endast var: i Hammarby 382, i Fresta 344 och ännu år 1800 hade svårt att hålla sig över 400.

HUR SKALL DET FÖRKLARAS att dödböckerna inte redogör för vilka personer som borttrycktes av pesten? Tystnaden här har förmodligen ingenting att göra med den bristfällighet, som eljest vidlådde kyrkobokföringen under den sjuklige och åldersskröplige kyrkoherdens sista levnadsår (han hade från 1705 till sin död 1712 hjälp av adjunkt).

Förhållandet bör i stället ses i ljuset av sådana drakoniska föreskrifter som att de pestdöda skulle begravas i största hast utan präst och kyrkklockor och på någon annan plats än kyrkogården – ett påbud som folket hade mycket svårt att finna sig i. På sina håll förekom det att man i hemlighet förde pestliken till kyrkorna för att gräva ner dem utan lov i den vigda mullen. Begravningar under kyrkgolvet borde väl ha varit helt förbjudna. Det oaktat skedde flera bisätningar av lik inne i Hammarby kyrka under pesttiden: den 2 december auditören Håkan Ugglå på Tjuråker och endast två dagar senare ”två herr Auditeurens döttrar.”

ANDRA KÄLLOR ÄN KYRKBÖCKERNA gör det dock möjligt att rekonstruera delar av dödslistorna. I Hammarby dog bönderna Anders

Olsson Lundberg i Dyvinge, Johan Persson i Tjuråker och tolvmannen Johan Andersson i Vik samt torparen Olov Ersson i Bredgårde och Johan Staffansson i Gröndalen. I Brunnby fanns ingen levande kvar, när farsoten hade ebbat ut: bonden Erik Olovsson ”blev död i pesten i stor fattigdom” tillika med ”dess hustru och folk” Likadant var det i en av gårdarna i Tryninge, vilkens åbo var Matts Johansson: följande år omtalas denna gård som öde – ”allesammans döde i pesten 1710.” Även i torpet Hönsskogen dog alla.

I Fresta borttrycktes kyrkvaktaren Olov Johansson, tolvmannen Erik Persson i Vallensjö, torparen Erik Olsson i Högvreten samt torparen Per Persson i Kyrkvreten med fyra sina barn (under det att hustrun överlevde). Fantebol däremot var helt utdött vid pesttidens slut och kom därefter att ligga obebott under Skällnora, eftersom ingen ville ”det emottaga för dess odugeliga åker.”

Av de nio livregementsryttarna i våra socknar stupade fyra för pestängelns svärd: de som red för rusthållen nr 14 Hammarby, för nr 15 Tjuråker, nr 19 Sanda och nr 22 Alby. Robert, Broman, Forsman och Wulff hette de.

I pesten dog också dragonerna Carl Andersson Åkerblads hustru och systerdotter, vilkas begravning bekostades av hustru Brita Hansdotter i Hammarby by, som också från december månad 1710 för ett par år framåt åtog sig vården och underhållet av ett litet barn till Åkerblad och hans avlidna hustru. Dessa hade fått en liten dotter, Maria, så sent som den 25 juli under peståret.

PESTENS EFTERDYNINGAR oroade ännu i januari 1711, t.ex. i Torslunda (gränsbyn som två socknar turades om att äga).

I byns västergård, som ägdes av änkan hustru Elisabet Andersdotter, insjuknade en ”hustru Kerstin” och en dräng Johan Andersson så svårt, att kyrkoherden i Täby tillkallades för att ge dem nattvarden. På trettondagen kom han till Kerstin och på söndagen den 8 januari till Johan.

Dagen därpå, den 9 januari 1711, började tinget i Vallentuna, där Elisabet Andersdotter hade ett viktigt mål att bevaka som gällde återvinnande av släktjord i Torslunda östergård. I sin villrådighet om hon kunde våga sig dit – myndigheterna hade

nämligen satt höga böter för envar som understod sig att från smittade byar och ställen fara till tings – sökte hon upp en av Täby sockens nämndemän, vilken på det bestämdaste avrådde henne ”eftersom pesten var i hennes gård.” Han tillstod också senare, att han ”för pestens skull” ej heller hade velat ”släppa henne in till sig.” Hustru Elisabets uteblivande från tinget och underlåtenhet att där nedsätta pengar för släktjorden i fråga, ledde till motpåståenden från hennes motpart, enligt vilka det visst inte vore bevisat att de sjuka i Torslunda hade lidit just av pesten. Vidare hade hon inte endast själv varit frisk utan även, som det påstods, lagligen oförhindrad att fara till tinget. Slutet på tvisten blev emellertid att änkan vann målet.

INGEN SOM ÖVERLEVDE denna skräckens tid kunde sedan glömma den. Till år 1737 levde kyrkvärden Matts Anderssons i Skälby moder hustru Kerstin Andersdotter, som blev sjuttionio år gammal och hade varit änka från pesttiden 1710.

Den 17 mars 1742 begrovs i Fresta ”gamble mannen Pehr Andersson från Thorslunda” som var född i januari 1667 i Järfälla socken och Åleby och hade överlevt tre av sina hustrur. Han hade gift sig: år 1699 med Margareta Frantzdotter ”som blev död med 3 deras söner i pesten 1710, på Holmen i Hammarby” – år 1711 med Margeta Eriksdotter, ” med den han under 4 års sammanlevnad haft två döttrar, båda döda” – år 1718 med ”änkan i Thorslunda, hustru Elisabet Andersdotter, som 1740 blev död.”

Den 14 juni 1746 avled i Sättra (numer Norr-

sättra) i Fresta en gammal kvinna, hustru Karin Eriksdotter, född i Brunby i Hammarby år 1667. Hon hade som bonddotter i Vik år 1691 blivit gift med drängen Johan Staffansson från Kappale, densamme som hösten 1710 borttrycktes av pesten som torpare i Gröndalen under Vilunda. I trettiosex år hade hon levat som änka, och hon dog hos dottern Brita och mågen Hans Åkerman, den gamle ryttaren som hade upplevt både fälttåg och krigsfångenskap i Ryssland.

BLAND DEM SOM TILLFRISKNADE ur den svåra sjukdomen var komminister Jonas Ullberg i Hammarby prästgård. Ullberg var född omkring 1675 och hade varit i församlingen sedan 1703. Det förhållande att gudstjänsterna i Hammarby kyrka var inställda den 18 december och fjärdedag jul 1710 samt nyårsdagen och trettondedagen 1711 pekar tydligt på någon omständighet, som förhindrade komministern att tjänstgöra. Hammarbyborna var dessa dagar hänvisade till Fresta kyrka, där tjänsten uppehölls av den son till kyrkoherden, som hade förordnats till hans adjunkt redan 1705.

Jonas Ullberg framstod som ett under av plikt-trohet under pesttiden. Det är omvittnat att ”han själv av samma svåra sjukdom var så hårt plågad, det han med 5 å 6 svulster var behäftad”, men ändå aldrig tröttades eller undandrog sig – så sjukelig han själv var – att besöka och med salighetsmedel förse alla dem som i samma sjukdom åstundade och längtade efter hans tröst och hjälp.”

Denna artikel har även varit införd i Upplands Väsby Nytt någon gång på 1960-talet.

Almqvistaren

Emot min egen vilja
har av denna trarilja
blivit bara persilja.

CJL Almqvist, ur Sesemana

Byggnadsminnen (3)

Väsby tredje byggnadsminne (se Hembygden nr 4, 2005 och nr 1, 2006) är Stora Wäsby, som räknas som en av Sveriges bäst bevarade rokokokonstruktionsverk och studerats ingående av många konst- och kulturauktoriteter. Vem som var arkitekten bakom slottet är något osäkert – var det Carl Hårleman eller Jean Eric Rehn? En teori finns att det var båda; Hårleman tros ha gjort ritningarna och inlett byggnationen av huvudbyggnad och flyglar och vid hans död antas Rehn ha tagit över, inrett och avslutat det hela. Byggherre var Charles de Geer och slottet uppfördes under 1750-talet. Godset hade då varit i släkten de Geers ägo sedan 1668 och där slottet nu står fanns ett envånings, rödfärgat trähus med framspringande flyglar och förhöjt mittparti, uppfört 1630 av fru Brita Kurck. Innan denna byggnad revs och det nuvarande slottet byggdes, hade en magnifik trädgård efter fransk modell anlagts.

Stora Wäsby blev förklarad som byggnadsminne 1977.

Inga Lisa Gustafsson

Källor: Stockholms byggnadsminnen, Länet / Juvander. En bok om Upplands Väsby / Curman & Nordström

(Forts. i nästa nummer)

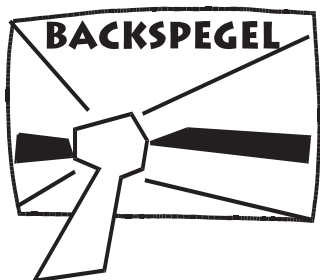
Stora Wäsby, ena flygeln skymnd.

Byggnad från senare tid, dock med årtalet 1668

Trappan på slottets baksida, sedd från barockparken.

Över en kopp kaffe

Hembygdsgården hade den 16 januari besök av Hans-Lennart Mattisson och Bernt Rehnberg, som för tio år sedan sysslade med att märka upp föreningens alla föremål med nummer i vit oljefärg och förteckna dem. Bernt gjorde också teckningar för att beskriva t.ex. olika skomakarverktyg. 1996 hjälpte de också till med att flytta om föremålen och ställa i ordning samlingar.

Bernt berättade en hårresande historia om när han och en medhjälpare flyttade stenmangeln från krukmakeriet till vagnslidrets övervåning. Repet gick av och medhjälparen fick mangeln över sig i den branta trappan. Lyckligtvis klarade han sig undan med några skrämor.

Över en kopp kaffe i köket förmedlade Hans-Lennart och Bernt trevliga minnen från det halvår den arbetade med föremålsförtecknadet. Efter tio år är det väl dags att börja med något nytt system. Då kan man ha 1996 års noteringar som grund.

Inga Lisa Gustafsson

Hans-Lennart och Bernt i hembygdsgårdens kök.

Följ med bortåt vägen var Klas Lundkvists tema söndagen den 22 januari.

Vi var femton personer som kommit samman i ladugården denna kyliga söndag och fick uppleva färdvägarnas förändring i tiden. Från hålvägar i Västergötland och Väsby till de moderna motorvägarna, ett nedslag i svensk väghistoria.

Kring vägarna som går i skog och över odlingslandskap finns mycket att upptäcka för den som lugnar ner farten och ser sig om. Klas gjorde oss uppmärksamma på gamla och nya företeelser. Det kan vara milstenar, gränstenar och runstenar. Dessutom finns alla gamla och nya vägvisare och senare tiders trafikmärken.

Foto Klas Lundkvist

Runstenar finns det ju gott om i Väsby men milstenarna är inte så många. Några är försvunna men vi kan glädja oss åt den nyrestaurerade milstenen vid Johannesdal där hembygdsföreningen via Klas aktivt deltagit vid val av plats.

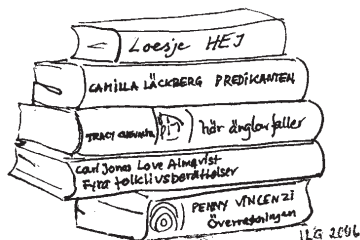
Klas tog oss med på en fotografisk resa genom Sverige med diabler från många intressanta

miljöer och minnesmärken. På vissa bilder hade han fångat märken från olika tidsepoker som fortfarande finns kvar och där man kunde se kopplingen mellan olika märken.

Till sina fina och välkomponerade bilder berättade Klas kunnigt och med inlevelse. Vi koppas att Klas vid senare tillfälle återkommer med nya vinklingar på vägarna.

Arnold Härmark

Bokloppis

Bokloppis och kaffeservering den 11 februari inbringade 2.170:-.

Inga Lisa Gustafsson

Loppis i ladugården

Trotsande blåst och snöyra letade sig en hel del loppisintresserade till ladugården den 4 mars och den väntande kön var lång vid öppningsdags. Fina fynd kunde göras för en billig penning. Resultatet blev 4.068:-.

Inga Lisa Gustafsson

Birgitta Baumann, Edvard Österlund och Sixten Edling dukar upp till loppis.

Trädgårdsdags

En entusiastisk skara trädgårdsvänner hade samlats i ladugården den 15 mars för att höra Maj-Lis Pettersson tala om ”Trädgård till nytta och nöje.” Snön låg fortfarande i knähöjd, men drömma kan man ju alltid....

Programmet arrangerades tillsammans med Väsby Trädgårdsförening, vars ordförande Kurt Frihammar inledde med att hälsa publik och talare välkomna. Maj-Lis Pettersson – hortonom, växtskyddsexpert, statskonsulent vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala, välkänd radioröst från ”Odling med P1” och Upplandsradion – visade bilder från sin egen trädgård och berättade lättamt om rådjurskydd, jordförbättring, ogräsbekämpning och älsklingsväxter och besvarade åhörarnas frågor.

Kurt Frihammar och Maj-Lis Pettersson pratar trädgård.

I pausen kunde publiken stärka sig med frukt och juice och därefter höra Maj-Lis Pettersson berätta om olika kvalster, kräfta, bladmögel, brunröta och annat som kan ställa till förtretligheter i trädgården.

Föredraget avrundades med några tips på härdiga potatissorter. Föredragshållaren avtackades med en vacker orkidé och kvällen avslutades med dragning i ett växtlotteri.

Ett ord på vägen från Maj-Lis Pettersson: Det går inte att fuska sig till någonting i en trädgård....

Inga Lisa Gustafsson

Årsmöte 2006

Hembygdsföreningens årsmöte hölls den 18 mars i ladugården.

Före årsmötesförhandlingarna visade Roland Storm och Klas Lundkvist nya och gamla bilder från Messingen. Kvarteret Messingen med sin typiska industrimiljö står under rivningshot och frågan är vad som kommer att bevaras.

Efter en stunds paus för kaffe inledde föreningens ordförande Kjerstin Björkman själva årsmötet med att hälsa alla välkomna. Till ordförande för årsmötet valdes Leif Berglund, som vant och elegant ledde mötet genom dagordningens olika punkter.

Styrelsen beviljades ansvarsfrihet och årsavgiften beslöts vara oförändrad 125 kr.

Val av styrelse, revisorer, ersättare och valberedning för 2006-2007 framgår av Hembygdens sista sida.

En motion från Roman von der Heide angående skyltar och texter kring Hembygdsgården tillstyrktes.

Årsmötet avslutades med att Kjerstin Björkman med blommor och bokgåva avtackade avgående styrelseledamöter och ordförande för årsmötet. Stort tack med varma applåder till två trotjänare, Inga Lisa Gustavsson och Ulf Gustafsson, för många år av värdefulla insatser för vår hembygdsförening.

Kerstin Kéry

Länsårsmötet 25 mars i Täby.

I år stod Täby hembygdsförening som värd för Stockholms läns hembygdsförbunds årsmöte. Täby-föreningen genomförde arrangemanget mycket väl inte minst genom Jan Rosenberg som samordnare med militär precision. Från Upplands Väsby deltog Kjerstin Björkman, Inga-Lisa Gustafsson och Klas Lundkvist.

Henrik Westman, kommunfullmäktiges ordförande pratade om kommunens rika historia. Tyvärr var det lite svårt för den utsocknes att följa skildringen då presentationen inte ledsagades av några väl valda kartor. Kommunstyrelsens ordförande Filippa Reinfeldt, redogjorde för Täby idag och

planerna för framtiden. Tommy Thoweman, kultur- och fritidsnämndens vice ordförande presenterade det rika förenings- och kulturlivet. Kören "Täby Toner" stod för den musikaliska inramningen.

Bland årets mottagare av länsförbundets hedersdiplom för lång och trogen insats för hembygdsrörelsen fanns Upplands Väsby's Inga-Lisa Gustafsson, välkänd för alla "Hembygdens" läsare för sitt arbete med tidningen.

Inga-Lisa Gustafsson får hedersdiplom av avgående ordföranden Göran Furuland.

Själva årsmötesförhandlingarna var som ofast mycket stillsamma. Ekonomin är dock ett problem. Den kanske viktigaste anledningen till detta är att flera stora föreningar - främst inom Stockholms stad - tyvärr inte är med i förbundet. En balanserad budget med oförändrad avgift kunde dock antas.

Till ny ordförande valdes Erik Magnusson från Tyresö. Göran Furuland som ingått i styrelsen sen länsförbundets tillkomst 1975 och i många år varit ordförande avtackades i vederbörlig ordning. Kristina Smedberg, Norrmalm/Stockholm som också avgick efter många år i styrelsen höll ett personligt tal om hur storstaden varit den viktiga

gaste hembygden för henne.

Om inte platsen för årsmötet - det moderna Täby Park Hotel - var den mest spännande så var de olika rundtursalternativen desto intressantare. Vi från Upplands Väsby valde Runstensturen.

Jarlbanke-ättens spår på runstenarna var det sammanhållande temat för turen som först gick till Jarlbankes bro som nu håller på och rekonstrueras. Därefter följde vi Skålhamravägen genom kulturlandskapet vid Vallentunasjöns västra sida förbi runstensmiljöerna vid Fällbro och Risbyle. Turens sista anhalt var komplexet med runstenar vid Broby där stenarna tidigare har flyttats p g a den kraftiga trafiken men där det nu förs en diskussion om att flytta tillbaka berörda stenar till ursprungliga platser när Norrortsleden blir klar.

Text och foto: Klas Lundkvist

Runstensturen leddes av Jan Rosenberg

Hembygd i centrum

Lördagen den första april visade hembygdsföreningen återigen upp sig Väsby centrum. Vi hade två utställningsskärmar med foton, dels förstorningar av vykort från förra seklets början, dels foton av senare datum med jämförande aktuella bilder. Med oss hade vi också böcker och vykort till försäljning, fotopärmar att bläddra i, broschyrer, medlemstidningar och årsprogram.

Vårt utställningsbord hade en jämn ström av besökare och att det finns intresse för gamla fotografier, gamla saker och gamla berättelser och minnen är helt klart. Försäljningen gick bra och förhoppningsvis värvade vi några nya medlemmar också.

Eftersom hembygdsföreningen inte bara vill profilera sig i centrala Väsby utan i alla delar av kommunen, visades filmen om Bonnlundadagen i maj 1994 och en fotoutställning om dansbanor i Upplands Väsby till kaffet vid studieförbundet Vuxenskolans Seniorcafé på Lindhem dagen före, alltså den 31 mars.

Inga Lisa Gustafsson

Du ska inte tro det blir sommar

om inte nå'n sätter fart

och fart får vi sätta den 21 maj, då sommarcaféet öppnar för säsongen. Vi hoppas att kunna sätta ett nytt värdråd den dagen och att stugorna är städade och snygga. Hur det blir i övrigt är svårt att säga i skrivande stund, när marken fortfarande är snötäckt. Förhoppningsvis kan det bli försäljning av loppisprylar under mer ordnade förhållanden, någon mindre utställning i mangårdsbyggnaden och underhållning till kaffet då och då. Cafétiderna är som tidigare, onsdag och söndag 13:00-15:30.

Håll tummarna för en sommar med vackert väder, så ses vi på tunet.

Inga Lisa Gustafsson

Renoveringen av "Undantaget"

– ett levande hembygdsprojekt i Runby

I juni 2005 bildades föreningen Undantagets framtid med syfte att iordningställa den kulturhistoriskt mycket värdefulla undantagsstugan, "Undantaget" vid Övra Runby gård, Eds församlingshem. "Undantaget" har sedan en längre tid varit i stort renoveringsbehov, men markägaren Eds församling har inte haft möjlighet att bekosta reparationen. Föreningsbildningen och övriga förberedelser tog sommaren i anspråk. I början av hösten tillstyrkte Kulturmiljöenheten vid Länsstyrelsen i Stockholm ett ekonomiskt bidrag på 20 000 kronor till renoveringen. Med detta som grund träffades sedan i oktober ett hyresavtal mellan församlingen och Undantagets framtid. Avtalet innehåller bl a övergripande mål för renoveringsarbetet. Dessutom erhöll föreningen ett ekonomiskt bidrag från församlingen. I december tillstyrkte även Upplands Väsby kommun ett ekonomiskt bidrag.

Bild 2. I november och december genomfördes takomläggningen ofta i uppehållet mellan blåst, regn eller snö. Foto Hans Bärning

Bild 1. Spåntaket sopas av Gunnar Hägersund. Foto Hans Bärning.

När detta skrivs är det början av februari 2006 och på "Undantaget" vilar sedan i december ett nyrenoverat tak. Takomläggningen var i allra högsta grad prioriterad eftersom det endast legat en byggpresentation som skydd mot det då läckande taket.

Arbetet med takomläggningen bjöd på en del spännande utmaningar (Bild 1 och 2). Under tegelpannorna låg ett gammalt spåntak. Detta bedömdes av Länsstyrelsens antikvariska expertis vara i jämförelsevis gott skick, men det var alldeles övertäckt av boss som under decennier blåst in under pannorna. Spåntaket förstärktes och utgör nu underdelen i det nylagda taket. Taket visade sig också ha en lucka vilken kunde härledas till öppningen för den ursprungliga skorstenen. Huset är tillbyggt i flera omgångar, sannolikt ursprungligen från ett enrumshus med en större öppen hörnspis. Om detta vittnar inte minst färgningen efter spisen inne på den framtagna timmerväggen. En del av husets timmer är av dimensionen som brukades på 1700-talet.

Förutom arbetet med förstärkning och riktning av undertaket har allt tegel gått igenom. Totalt

har cirka 2000 tegelpannor hanterats och rengjorts för hand. Under årens lopp har sju olika sorters tegelpannor lagts på för att lappa och laga taket. Det nyrenoverade taket har nu endast två sorter, de ursprungliga av samma sort och med god kvalitet på västra sidan och liknande från Bisslinge gård på den östra sidan. Ett speciellt tack riktas till Bisslinge förvaltning AB som på olika sätt stött detta projekt! I detta sammanhang bör även nämnas Svensk Byggleasing, Bygma Gruppen AB och Accurat Rostfria AB utan vars stöd takomläggningen hade varit betydligt mer svårgenomförbar.

Husets antikvariska värde ökar drastiskt med den delvis murade och stora stenkällaren som huset vilar på (Bild 3). ”Stenkällare vittnar ofta om att det på gården bott en betydelsefull person,” berättade Roger Blidmo på Arkeologikonsult AB. Med stenkällaren börjar vi eventuellt uppdaga en del av byggnadens historia äldre än 1700-talet. Trots att en hel del kunskap har samlats in och byggts upp kring ”Undantaget” återstår en historisk kartläggning samt en professionell datering av huset. Att sammanställa gårdshistorien från tiden då heliga Birgittas far ägde Övra Runby gård till nutid är prioriterat, men också ett tidskrävande och därmed ett resurskrävande uppdrag. För vem kan renovera en gammal vacker byggnad utan att samtidigt intressera sig för husets historik? I detta

fall dessutom med en närmiljö med gravrösen från ca 400 eKr. Som ett led i att utröna husets historia har människor med anknytning till ”Undantaget” kontaktats. Utifrån dessa kontakter har bl a berättats om livet på gården Övra Runby under andra världskriget.

Nästa arbetsomgång på ”Undantaget” planeras till sommaren 2006 då timmer, golv och interiör skall renoveras. En större byggnadsteknisk utmaning är bjälklaget och stenkällaren med den klassiska torpargrundsproblematiken där kondens uppstår som en följd av temperaturgradienten mellan utomhus- och källarlufte. Vilka exakta åtgärder som måste till är i dagsläget okänt. Även här behövs expertis konsulteras och då med speciell inriktning mot stenkällare.

Den som har tips, idéer eller på annat sätt är intresserad att bidra eller delta i arbetet är välkommen att kontakta Hans Barring, 073 217 63 00, eller någon annan i föreningen Undantagets framtid. I denna förening är ”möjligheter” och ”allting går” honnörord. Som ett litet roligt exempel på detta kan nämnas att byggnadsantikvarien på Länsstyrelsen föreslog en gemensam tillställning med Hembygdsföreningen där Falu-rödfärg kokas på gårdsbacken. Undertecknad har begränsad erfarenhet av sådana kalas men kanske kan denna artikel locka fram någon Falu-rödfärgkännare? Självklart är du som läser detta välkommen att

besöka huset när arbete pågår och då ta chansen att lämna eller få höra den senaste kåkskrönan.

Du som är förtrogen med Internet och är nyfiken på hur projektet utvecklas är också välkommen att besöka projektets hemsida www.undantaget.se.

Ordförande

Undantagets framtid

Hans Barring, 073 217 63 00

*Bild 3. Den mycket säregna och intressanta källaren.
Foto Hans Barring*

Svensk militärexport 1721

FÖGA KÄND FOLKFÖRFLYTTNING

Under Karl XII:s tjugoåriga, hopplösa krig mot en överväldigande opposition åderläts det svenska riket på sina resurser så det näst intill förblödde. Allmogen skulle inte bara bekosta de överenskomna indelta soldaterna och ersätta dem som stupade eller förgicks av sjukdom, utan extra regementen sattes upp där tre, fyra, fem rotar fick slå sig ihop och sätta upp ytterligare någon knekt.

Bodde man så olyckligt att regementen marscherade genom bygden, så fick man finna sig i att den lilla skörd man lyckats bärga samt hästar och andra kreatur exproprierades till militärens behov. Värst var det om regementena slog läger i trakten för någon längre tid. I byarna hade man all möda i världen att försöka undvika att samtliga arbetsföra karlar uttogs som knektar.

Peståret 1710-1711 decimerades arbetskraften ytterligare. Det är ingen ovanlighet att det anmärks i rekryteringsrullorna då en stupad knekt skall ersättas, att roten är utfattig, består bara av någon änka och gammal gubbe och bör därför få något års anstånd med att fylla vakansen och skaffa ny, kostsam mundering.

TREMÄNNINGARNA

Uppland fick flera tillfälliga regementen under Stora Ofreden, bland annat Upplands tre- och fem-männingaregementen till häst samt Upplands ståndsdragoner. Efter kungens död 1719 upplöstes tremänningarna och de som inte avskedades, införlivades med andra regementen, i synnerhet med ståndsdragonerna. Efter fredsslutet 1721 upplöstes även detta regemente samt femmänningsarna: en del måste oundvikligen kasseras, de dugligaste hamnade på Livregementet till häst eller andra svenska förband och det finska problemet löste man genom att överföra drygt 1200 upplands-soldater till ordinarie regementens rotar i Finland, dit också manskap från det upplösta Västgöta tremänningsregementet till häst fördes. Det var Nylands och Tavastehus dragoner, Nylands läns infanteriregemente, Tavastehus läns infanteriregemente samt Indelta Livdragonregementet i Åbo, som på detta sätt fick sin förstärkning.

UPPLYSNINGAR

Upplysningar om de omlacerade soldaterna finns i mönsterrullorna, men uppgifterna i de svenska rullorna varierar från år till år och mellan kompanierna. Sällan står patronymikon eller födelsesocken. Födelseår anges inte och karlens ålder uppskattas mycket olika. Till och med födelselandskapet anges ofta olika. Yrke, läs- och skrivkunnighet är det dock noga med samt med rusthållarens identitet. De många krigen och invasionerna har gått illa åt Finlands tidiga kyrkböcker och de saknas ofta före mitten av 1700-talet. Situationen för Sveriges del är bättre, men då de knektar det här är fråga om, inte var knutna till en viss namngiven rote, geografiskt lätt identifierbar, så är det som att leta efter nålar i höstacken Uppland.

OM REGEMENTET

Upplands ståndsdragoner sattes upp redan 1700, men nyuppsattes kring 1712 av greve Hans von Fersen och kallas ofta just Fersens dragoner. Den första rulla av intresse i det här sammanhanget är den för 1714, då sammansättningen är mera representativ för de trupper som kom till Finland och upplysningarna många. För befälet ges meritlistor. För manskapet finns uppgifter om antagningsår, ålder och tjänsteår, ursprungsland (någon gång stad eller landskap), huruvida mannen är gift och kan något hantverk. Patronymikon står dessvärre inte alltid. Det bör ha varit en brokig skara: i liv-

Dragonerpet i Vik, byggt på 1700-talet. Foto D. Frölund, vykort.

kompaniet fanns, förutom 21 svenska, 18 tyskar, 9 livländare, 12 finnar, 1 vardera från Danzig, Frankrike och Polen. Polacker och även en enstaka ryss finns i de andra kompanierna och i II och IV kompanierna många med finska namn såsom Pipanen och Urpiainen, som värvats i Österbotten men prompt deserterat.

MÖNSTRING 1715

Den 15 september 1715 mönstrades dragonerna på Väddö. Rullan är mycket väl skriven. Kompanierna är ganska små jämfört med de ordinarie regementena, lite över 50 man. Livkompaniet var störst, med 66 nummer, varav 36 var läskunniga och 17 skrivkunniga. Till denna höga siffra bidrog säkert att 15 karlar var hantverkare i det civila. Under krigstid var väl marknaden för lyxvaror obefintlig så bokbindaren, guldsmeden, tröjvävaren, tobaksspinnaren, urmakaren och sidenvävaren fick dra i fält i stället.

Ett år senare hade kompaniet, efter strider i Norge, decimerats betydligt. Fem man hade helt enkelt rymt, två hade stupat, en tillfångatagits och fyra var sjuka. Om 18 man visste man bara att de ”var borta på partiet”, medan en var efterlämnad i Norge. Rullan för 1716 upptar endast munderingen, inte karlarna.

MÖNSTRING 1718

Under 1718 har en stor uppräckning skett. Kompanierna består nu av 125 man, många ”av gamla stammen” har avskedats, men 7 har deserterat och 1 har blivit halshuggen. De äldre, som blir kvar i livkompaniet flyttas till lägre nummer eller blir furirskytte. 24 stycken har utländsk härkomst. Alla kvarvarande trossdrängar blir ordinarie dragoner.

Det är påfallande att de nya dragonerna i större utsträckning rekryteras inom landet, dock inte enbart inom Uppland, där endast 26 av de 90 nya karlarna i livkompaniet är infödda, medan 20 är västgötar, 17 sörmälningar och andra från Västmanland, Dalarna, Jämtland, Stockholm, Småland. För de nyantagna anges rusthållare, ålder och ursprungslandskap.

EFTER KRIGET

Efter Karl XII:s död drog man in vissa tillfälliga

Uniform modell 1895 från Livregementets dragoner (Upplands regemente) finns att skåda på hembygdsgården.

regementen, bland annat Upplands tremänningar till häst. Dugliga karlar fördes över till andra regementen och ståndsdragonerna förstärktes med 257 man, varav 23 kom till livkompaniet. Männen mönstrades 8 december 1719 i Fellingsbro. Ålder, tjänsteår, ursprungslandskap och rusthållare anges nog, men dessvärre inte patronymikon. Antalet utlänningar har minskat markant: en del har passat på att rymma i Norge, finnarna i Överstelöjtnants, IV och VIII kompanierna förs över till finska regementen och tyskar omplaceras. Det VII kompaniet kan nu glädja sig åt att ha två trumslagare: Blix och Dunder!

SISTA MÖNSTRINGEN

Då det långa kriget äntligen är slut dras också

Upplands ståndsdragoner in och mönstras en sista gång på Rådmanö 11-17 oktober 1721. Det bestod då av 1 021 nummer, varav 45 var vakanta och 4 man var frånvarande. Avsked fick 223 man och 36 fördes över till svenska regementen. Resten, eller 713 man, transporterades till Finland. Till Nylands län kom 304 man från liv-, överstlöjtnants-, majors och IV kompanierna. Från V-VIII kompanierna sändes 311 man till Tavastehus läns infanteri. Nylands och Tavastehus läns dragoner fick ta emot 18 man och 80 stycken, 10 från varje kompani, införlivades med Livdragonregementet i Åbo. De flesta av dessa har identifierats med undantag för 14 man i Karis kompani av Nylands läns infanteri: dessa fick nämligen nya namn efter den nya roten så att Djäknekullas knekt blev Djäknen, Östanbergs blev Österberg osv. Eftersom alla dessutom står utan patronymikon och bland dem finns 7 Erik, 5 Johan och 2 Anders så inses svårigheterna. Vid mönstringen i Finland hade ungefär hälften slutat sin tjänst varav 97 var döda. Först 1767 avskedades de två sista rikssvenskarna.

GRUPPENS ÖDEN I FINLAND

Att bilda sig en uppfattning om de enskilda dragonerna är mycket svårt, men genom att granska källorna kan vi åtminstone belysa de allmänna förhållandena. Majoriteten av dessa män var rikssvenskar: 140 östgötar, 113 västgötar, 98 upplänningar, 86 västmanlänningar, 73 sörmänningar, 53 närkingar, 39 värmänningar och 28 dalkarlar bland annat. Fyra var födda i Finland och en handfull på kontinenten. De flesta var gifta. De som blev kvar i Finland hade ofta gift sig där och bildat familj. Endast något enstaka fall tyder på att hustru och barn hämtades över från Sverige. Kanske var det längtan efter familjen som gjorde att 11 rymde och 12 ej återvände efter permission till hemlandet.

Bortåt hälften av rikssvenskarna lämnade militärlivet och sina finska regementen fram till 1728 och de flesta av dessa lär ha återvänt hem. Många var gamla och slitna, hörde och såg illa ("kan ej se efter solens undergång"). Någon var lungsjuk, en annan "hade stark skörbjugg". Jöns Boman fick flaggstången på skeppet Finland över sig och Johan Giötfeldt från Grythyttan fick

avsked för smittosam sjukdoms skull. En del, liksom Johan Memrich i Väster Haninge, hade hemmansbruk och behövdes på gården. Det är rätt anmärkningsvärt att, av dem som avlidit, hade inte mindre än 12 drunknat. Klensmeden Anders Lindberg från "Kälsta socken" i Roslagen kunde läsa i bok. Han antogs som tremänning 1712 och förflyttades 1719 till ståndsdragonerna. Därifrån kom han till Nylands läns infanteri och blev halshuggen i september 1728. Hustrun har inte hittats i denna socken.

Många av dem som blev kvar i Finland deltog i 1741-43 års krig. Ett antal "kom bort" vid slaget vid Villmansstrand och av dem som avled under krigsåren kan inalles 36 förmodas ha stupat. Rullorna ger inget närmare besked, men männen saknas i de lokala kyrkböckerna.

Påfallande ofta byter svenskarna rote. En orsak kan naturligtvis vara att en inhemsk yngling vuxit till sig och gärna vill få sin utkomst på soldattorpet. Lokalbefolkningens syn på "utbölingarna" är svår att bedöma, men särskilt i de finskspråkiga trakterna kan situationen inte ha varit helt lätt.

Ungefär en tredjedel av rikssvenskarna stannade i Finland och bildade familj, och i ett fall sägs att roten gärna vill ha sin soldat kvar, så helt missanpassad kan gruppen inte ha varit.

HUR VAR DET I SVERIGE?

Vad vet vi då om soldaternas liv och ursprung i Sverige? Mycket lite. Genom den vanliga avsaknaden, å ena sidan, tidiga kyrkoarkivalier och å andra sidan patronymikon och/eller angiven födelsesocken är det mycket svårt att identifiera karlarna i Sverige.

IV kompaniet av ståndsdragonerna, till exempel, har det hittills endast lyckats oss att hitta fäderna till 4 knektar. Ovanligare förnamn är till hjälp och soldatnamnen kan tänkas ge en ledtråd. Vi vet att kyrkoherden i Lillkyrka var rusthållare för såväl Johan (ÖvL 46) som Per Lilja (Liv 36). Men samtidigt tycks det finnas en annan Johan Lilja med hustru och barn, som från 1710-talet bor i det närbelägna Långtora. Bengt Höckerberg kom från Hökhuvud och Anders Norrman uppges komma från just Norrtälje. Svårigheten är att veta om namnet har givits efter rusthållarens eller ryt-

tarens hemort.

Alla de vanliga soldatnamnen såsom Falk, Lustig och Frimodig finns med, men här får man se opp. I en handfull fall finns nämligen soldater med samma dop- och efternamn på helt olika rotar och kompanier, såsom Olof Lustig och Anders Frisk. Mera ovanliga namn kan tyda på en borgerlig härkomst, Måns Leming från Motala (Liv 14), Johan Rasvill från Västmanland (IV 84) eller Johan Samuelsson Pollentius från Falun (VI 32).

Utländska namn försvenskas gärna. Arendt Rothfeldt (VII 9) blir Arne Råfelt och ”östgöten” Didrik Bauman (VII 76) blir Boman. Soldatnamn med en ovanlig beståndsdel, t.ex. Dimberg (Liv 74) på en föregiven östgöte, kan tänkas leda till ett ortnamn i hembygden. Men hur har ryttaren Jöns Jacobson (VIII 14) kunnat tilldelas namnet Abborre? Vackra namn bars eljest av Erik Åkerstierna (ÖvL 9) från Gällesta i Närke och Gabriel Silverlöf (Majors 103) från Ukna i Kalmar län. Likväl var de kanske, som de flesta, från början bonddrängar?

LIVET I FINLAND

Hur många som kunde medföra hustru och barn till Finland vet vi inte, men det kan inte ha varit många. Vart de hemvändande tog vägen och hur det gick för dem, vet vi egentligen endast i följande fall. Man kan undra om kontakten med hemlandet och den kvarblivna familjen egentligen fungerade. Den skräpliche gamle dragonen Olof Broholm vid Tavastehus infanteriregemente, Sysmä kompani nr 32, fick avsked 1747 efter 35 års tjänst och beviljades ett litet underhåll två år senare, ett underhåll som dock utbetalades i det nya landet. I april 1751 utbecom han efter begäran respass för att återvända till sin hemsocken Österlövsta och sin mycket förvånade hustru Malin Johansdotter, som inte hört av honom på dryga 30 år och länge trodde honom vara död. Underhållet blev kvar i Finland och efter ytterligare 8 år vädjar han om hjälp att utbecomma det. Broholm avled

hemma i Långbro (som troligen gett honom hans soldatnamn) i Österlövsta socken 6 mars 1767, 76 år gammal.

En senare indelt dragon, som vi känner väl till i Upplands Väsby är Antoin Zamore. Han fick fullmakt som regementspukare 1784. 1790 återfinns även han upptagen i generalmönsterrullan över ”then till Finland commenderade delen av Kongl. Maj:ts Lifregemente.” Även Gustav III ville föra krig mot Ryssland. Zamore var pukslagare och rullans anteckningar om hans tjänstehäst anger att det var en ”grå wallack, 10 kvart. 11 år gammal.”

Det föga framgångsrika kriget mot Ryssland inleddes 1788 och avslutades 1789. Ingenting hände Zamore i Finland och han återvände till bostället Nedra Runby. Mot slutet av sin levnad blev Zamore värkbruten och sönerna Wilhelm, Anton, Frantz och Carl Magnus fick rida för rusthåll. Zamore dog 1814, i sitt 78:e år. ”Död av ålderdom, en rättsinnig man,” enligt dödsboken.

Artikeln är delar av en uppsats av Christina Backman, publicerad i Släkthistoriskt Forum.

Noteringarna om Antoin Zamore är ur ”I Antoins fotspår” av Birgitta Zamore.

Dragon = beriden fotsoldat

Rote = militär enhet / ett antal hemman som höll en soldat med lön och torp

Rulla = förteckning över militär personal, hästar mm.

Patronymikon = personbeteckning som anger härkomst på fädernet

Rusthåll = hemman med skyldighet att hålla ryttare för krigstjänst

Kommunens vattenplan

Syftet med planen

Kommunen har under 2005 utarbetat en Vattenplan. I inledningen till planen sägs bland annat (sid 7, vår sammanfattning):

Att vårda, skydda och förbättra kvaliteten i kommunens vattendrag är ett av fem prioriterade miljöområden. Sedan flera år har man i samverkan med grannkommunerna i Oxundaåns vattenvårdsprojekt arbetat med vattenvårdsinsatser. Planens syfte är att ge vägledning för hur kommunen ska arbeta med dessa frågor. Utgångspunkterna har varit att fördjupa beskrivningarna och förtydliga mål, strategier och åtgärder. Vattenplanen ska utgöra ett samlat kunskapsunderlag om kommunens vatten, en sektorsplan under Kommunplanen.

Syftena med planen är (urval):

- att redovisa vattenfrågorna i ett helhetsperspektiv utifrån avrinningsområdena
- att fungera som underlag för prioriteringar av vattenvårdsinsatser som initieras inom kommunen och det mellankommunala Oxundaåsarbetet
- att fungera som kunskapsunderlag och vägledning vid handläggning av ärenden som har med vatten att göra
- att vara ett underlag för samarbete, dialog och information mellan alla som på något sätt berörs av vattenfrågor – allt ifrån kommunens invånare till myndigheter och organisationer

Hembygdsföreningens remissvar

Föreningen tycker att förslaget till Vattenplan är ett ambitiöst och bra program för vattenfrågorna och att förslaget ger nya kunskaper i dessa frågor.

Det är utmärkt att regionens grön-blå struktur framhålls och att vattenfrågorna inte bara är lokala utan måste ses i ett vidare perspektiv lokalt/kommunalt, mellankommunalt, regionalt, nationellt och globalt. Oxundaåsarbetet är ett riktigt och viktigt samarbetsprojekt för att hantera vattenfrågorna.

Vi skulle gärna se att de historiska frågorna och kulturmiljöaspekterna var mer tydliga i planen.

I planen sägs att man ska

”.....bibehålla samt ny- och återskapa öppna diken, dammar och våtmarker”.

”Så långt som möjligt ändra raka åsträckor till meandrande [= slingrande/KL] sträckningar med uppehållsytor”.

I anslutning till detta säger vi att sjösänkningarna från mitten av 1800 talet och framåt är historiska spår i landskapet och i sig utgör kulturhistoria. Detta gör att spåren i form av bland annat uträtningar av vattendrag i viss utsträckning bör bibehållas för att visa på de synsätt som då gällde för att åstadkomma mer odlingsbar mark. Fritt (åter)skapade slingrande åsträckningar utan historiska belägg (i form av t ex historisk kartmaterial) ser vi som ytterst tveksamt som en del i den generella strategin.

Vi understryker även vikten av betande kreatur som det bästa och naturliga sättet att hålla landskapet öppet runt sjöar och vattendrag.

I anslutning till de kartor som finns i planen påpekar vi en del tekniska brister vad gäller höjdanivelser, flödesriktningar och felaktiga namn.

Det fullständiga remissvaret finns på Hemsidan och på Hembygdsgården.

Klas Lundkvist

Apropå remissvaret till kommunens vattenplan.

Tänk om Gustaf Vasa fått som han ville!

Då skulle Vallentunasjön, Kvarnsjön och Norrviken runnit ut i Edsviken och vad skulle då hänt med utloppet från Edssjön och Oxundasjön?

Hur det hänger ihop?

Jo, i Göran Strömbäcks bok ”Herr Mårten i Borgby” står att läsa om Gustaf Vasas båtleder:

att ”för H.K.M:ts eget gagns skull, att kunna

komma med båt, från Uppsala och Stockholm, genom förbemälte väl upptänkta led, in till Sollentuna holmen, vid Sollentuna kyrkioby, där H.K.M:t aktade med allo att continuera den konungslige ladugård och hofläger som han allredo där påbegynt hade, med rödning och många hus. Där han aktade hava sitt tillhåll och vist, när honom täcktes och behov gjordes att resa mellan Stockholm och Uppsala.

Än mera, H.K.M:t lät tentera med alla makt och konster, med grävning och konstverk, att vattnet skulle komma ur Norrviken, genom Skälby ham-maren, in uti Estwijkwn (Edsviken) och så åt Stockholm. Däruppå mycken bekostnad lades, och kunde ändå ingen gagnelig ända nås. Vid Svarteviks ändan, vid den gamla dvärge hyddan, och öde är i berget, på Skälby ägor, vände konst-mästaren igen, med sin konst omsorg.”

Vad kan man förstå av detta?

Jo, ett stort och långvarig arbete med arbetskar-lar som grävde för hand och verkligen försökte komma kungen till mötes men som misslyckades att gräva sig igenom berget mellan Norrvikssjön och Edsviken.

Man kan förstå kungens vrede, han hade för-stås tänkt sig en bekväm resa när han behövde övernatta på Sollentunaholm på sin färd mellan Stockholm och Uppsala.

För oss i nutiden med vattenplanen framför oss så var det ändå tur att arbetskarlarna misslyckades på 1500-talet. Vår vackra sjö Norrviken med sina stora naturvärden skulle kanske blivit tömd och torrlagd, hemska tanke.

Och Gustaf han fick ta den vanliga vägen till Uppsala. Ridande på sommaren och med häst och släde på vintern.

Kjerstin Björkman

Vigsel i hembygdsgårdens ladugård

*Liselott Garpefors och Tom
Lindgren gifte sig den 25
mars. Vigsselförrättare var
Ann-Marie Rosén.*

Svartbäcken, en tjärn att minnas

Svartbäcken 1966, fotograferat österifrån. Foto: Olle Lorin

Vid Vilundavallens norra fotbollsmål höjer sig grusåsen. Ovanpå åsresten går en gång- och cykelväg, som fortsätter vidare uppåt och över grusåsen. Bland de träd och buskar, som växer ovanför och mittför fotbollsmålet, växer det vass på ömse sidor av gångvägen. Det är rester av tjärnen Svartbäcken som låg här på åsen. På äldre kartor markeras den med blå färg, vilket tecknar öppet vatten.

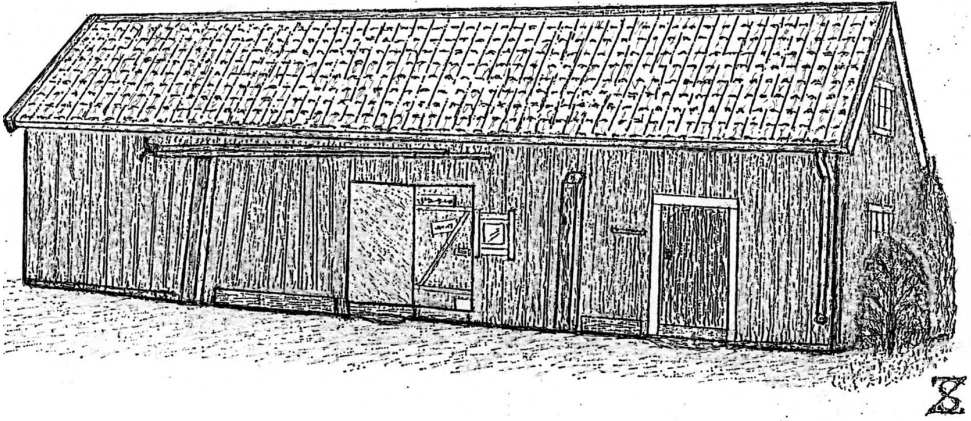
Tjärnen låg vid foten av själva åsbranten (den västra) och hade under förra hälften av 1900-talet vintertid fungerat som uppsamlingsplats för skidåkande backhoppare och bobåkare. Väsby Brandkår hade vi tjärnens nordöstra hörn anlagt en brygga för sin motorspruta. Svartbäcken var vattentäkt för brandförsvaret.

De två fotona visar Svartbäcken när dess öde avgjordes. Året av 1966. Kvar är vassen vid gångbanan.

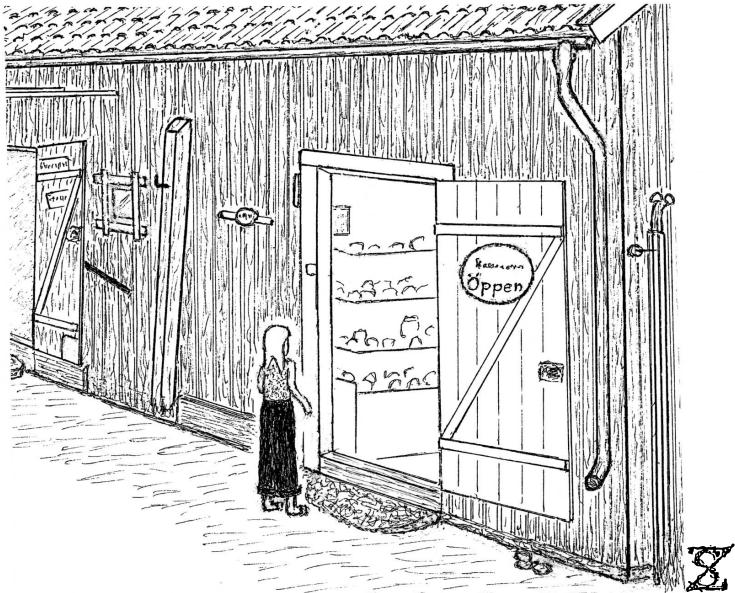
Text: Hugo Sabel, 2 september 1966

Svartbäcken 1966, västerifrån. Foto: Olle Lorin

Teckningarna av hembygdsgårdens visthusbod och keramikbod är gjorda sommaren
2005 av Stig Zander, trogen cafébesökare.

Välkommen till

Den Internationella
Hembygdsdräktens Dag
20 augusti 2006 på Skansen

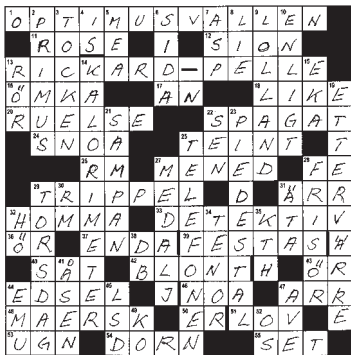
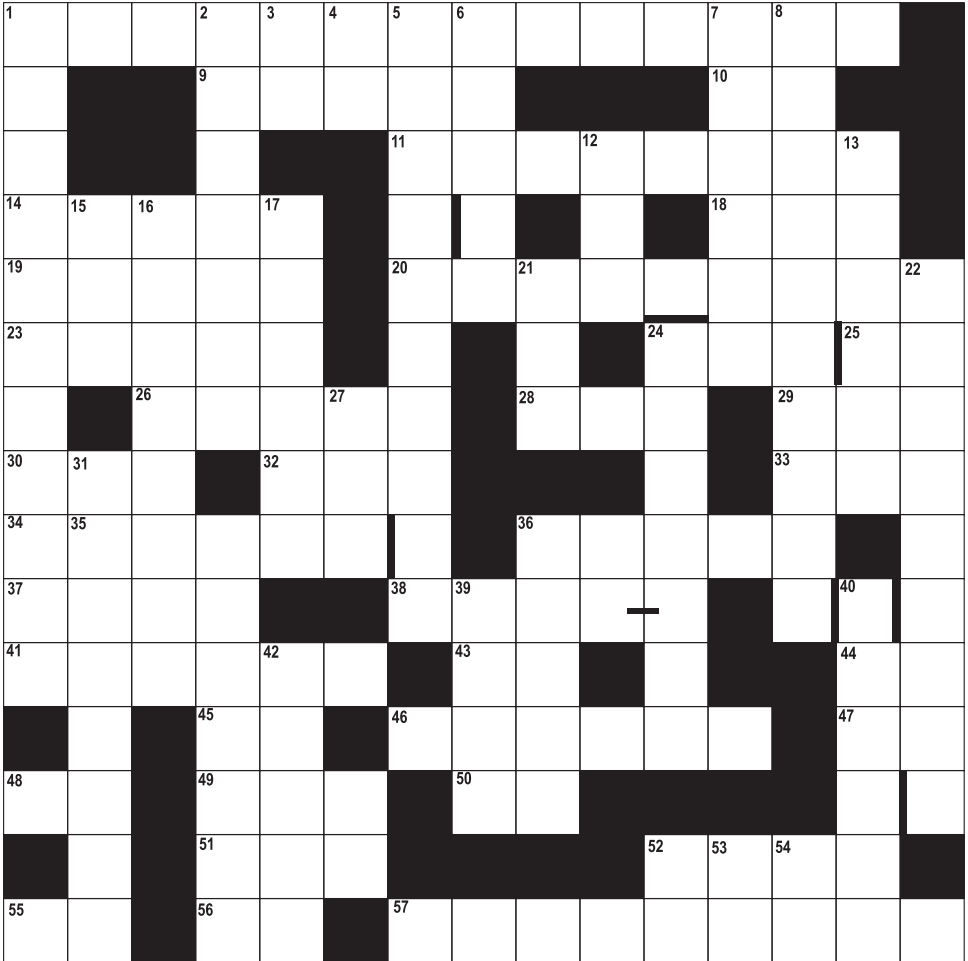

Bruddpar från Malung. Foto: Per Svedin

Dräkter från hela världen!
Hantverk, musik och dans.

Stockholms Läns Hembygdsförbund

Korsord 2006-2

Vinnare i nr 1, 2006

Kerstin Eckerrot

Bo Appelgren

Inga Engdahl

Vågräta:

- 1 Gjorde Väsby ökänt
- 9 Utrymme för sängplats
- 10 Ej ut
- 11 Världsstjärna boende i Väsby
- 14 Var svekfull
- 18 Kö
- 19 Tidigare gård i Väsby
- 20 Chefen för den haffades i Väsby
- 23 Jussi var en sådan
- 24 Utlagsplats
- 25 Finsandig jord
- 26 Ska man bort sin sura min
- 28 Kinaboss
- 29 Törstsläckare?
- 30 Säger man åt de små
- 32 F.d. politiker
- 33 Arrangement
- 34 Bindemedel
- 36 Kan vara knäpp
- 37 Båturymme
- 38 Senaste Årets Väsbybo
- 41 Ihärdighet
- 43 Västerbottens län
- 44 Vapen
- 45 Går snabbt
- 46 Tånglake
- 47 Avsömnad tidskrift
- 48 .. i skogen ska vi gå
- 49 Uppfattar
- 50 Vapenslag
- 51 Balt
- 52 En Pethrus
- 55 Andra tonen
- 56 Byrå
- 57 Sådan tronföljd har vi

Lodräta:

- 1 Ryssligans ledare
- 2 Stor arbetsgivare i Väsby
- 3 Ses vid vatten
- 4 Räddningsorgan
- 5 Där höll ryssligan till
- 6 Kan gester vara
- 7 Register
- 8 Uppdrag
- 12 Sångare i världsklass
- 13 Ostort
- 15 Norsk vecka
- 16 Samma person
- 17 Läggs ibland på stämningen
- 21 För sammanfogning
- 22 Däri försvann ryssligans offer
- 24 Ria
- 27 Stordåd
- 31 Mac Donald
- 36 Hattsvamp
- 39 Puder
- 40 Halvådelsten
- 42 Är Norrlands inland befolkat
- 52 Los Angeles
- 53 Rymdfigur
- 54 Hette förr Konsumentbladet

Från medlemsregistret

Påminnelse om årsavgiften bifogas Hembygden. Om du vet med dig att du har betalat avgiften, men ändå får ett inbetalningskort, så kan det bero att det finns ett stort antal inbetalningar utan angivande av namn och adress.

Hör av dig till Inga Lisa Gustafsson,

tel. 590 33642.

Hyr lokal med atmosfär!

Upplands Väsby Hembygdsförening erbjuder Nedre Runby gårds LADUGÅRD till fest, konferens, dop, minnesstund, årsmöte, kurser m.m.

LADUGÅRDEN är en modernt utrustad och handikappvänlig lokal med plats för upp till 50 personer. Hörslinga finns. Tillgång till kök med utrustning för enklare förtäring.

LADUGÅRDEN kan hyras privat eller av organisation för enstaka tillfällen eller terminsvis för återkommande verksamhet.

LADUGÅRDEN ligger på bekvämt avstånd från pendeltåg vid Upplands Väsby Hembygdsgård, Hagvägen 2/ Pukslagargatan (Runby), Upplands Väsby. Det finns en stor parkeringsplats i anslutning till lokalen och busshållplatsen finns 150 m från entrédörren.

LADUGÅRDEN kostar att hyra:

Halvdag (max. 4 timmar)	300 kr
Heldag	600 kr
Terminshyra	300 kr/gång

UTHYRNING av lokal:

Ingegerd Peterson tel 08-590 347 76

Siv Rydén, tel. 08 - 590 333 46

Foto: Gunborg Lejon

Foto: Gunborg Lejon

Foto: Gunborg Lejon

Upplands Väsby Hembygdsförening

Box 40, 194 21 Upplands Väsby

Hembygdsgården: Hagvägen 2 / Pukslagargatan

Telefon 08-590 826 40

Plusgirokonto 29 81 91-8

STYRELSE 2006-2007

Kjerstin Björkman, ordförande	Telefon 590 320 82
Marianne Söderström, sekreterare	590 338 38
Inger Nyström, kassör	590 820 93
Klas Lundkvist, ledamot	590 936 81
Kerstin Kéry, ledamot	590 849 23
Barbro Kvist, ledamot	590 917 21
Olli Henriksson, ledamot	590 937 73

ERSÄTTARE

Arnold Härmark, Vivi Wallin, P O Mörkens
Gun-Britt Welander, Suzanna Gylling, Roland Storm

MEDLEMSBLADET HEMBYGDEN

Inga Engdahl, ansvarig utgivare	590 300 20
Inga Lisa Gustafsson	590 336 42
Carin Törner	590 870 69

REVISORER ORDINARIE

Lars Eklund	ERSÄTTARE Barbro Fredriksson
Göran Sandberg	Anette Ehrnholm

UTHYRNING AV LADUGÅRDEN

Ingegerd Peterson	590 347 76
Siv Rydén	590 333 46

Valberedning

Roman von der Heide, Anna-Liisa Bergman, Solveig Flemmer

www.upplandsvasbyhembygdsforening.se